

УТВЪРЖДАВАМ: .п

Гергана Ганчева

/Директор на СУ „Петко Р. Славейков“/

ЕТИЧЕН КОДЕКС

**НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ
В СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ПЕТКО РАЧЕВ СЛАВЕЙКОВ“
ГРАД ТРЯВНА**

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ВЪВЕДЕНИЕ
2. НОРМАТИВНА ОСНОВА
3. Раздел I- ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ
4. Раздел II- ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ
  - 4.1. Педагогически специалисти и служители в училището.
  - 4.2. Ученици
  - 4.3. Родители
5. Раздел III- МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО
6. Раздел IV- МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО
7. Раздел V- ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ
8. Раздел VI- КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ
9. Раздел VII- КОМИСИЯ ПО ЕТИКА
10. Раздел VIII- ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. ВЪВЕДЕНИЕ:

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти и педагогически персонал в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общи норми на поведение.

Етичният кодекс на СУ „Петко Р. Славейков“ - гр. Трявна е разработен от директора на училището, комисия от педагогически специалисти и представители на общественния съвет към училището в съответствие с изискванията на чл.269, ал.1, т.11 от ЗПУО.

Етичният кодекс представя стандартите за етично поведение на работещите с деца в образователно-възпитателния процес и има за цел:

1. Да утвърди основните ценности, норми и принципи на поведение, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.
2. Да укрепи авторитета на учителите и общественото доверие към училището, като институция.
3. Да утвърди волята и стремежа на работещите с деца за етичност в образователно-възпитателния процес.
4. Да насочва поведението и подпомага работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика.
5. Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им и към обществото.

2. НОРМАТИВНА ОСНОВА:

Конвенцията на ООН за правата на детето;

Европейската харта за правата на човека;

Конституция на Република България;

Закон за защита правата на детето;

Закон за защита правата на човека;

Етичен кодекс на работещите с деца

Закон за предучилищното и училищно образование;

Стандарт за приобщаващо образование.

Раздел I

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1 (1) Етичният кодекс е създаден на основание чл. 175. (1) от ЗПУО и е подчинен на общите принципи в системата на училищното образование:

1. Единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
2. Ориентираност към интереса и към мотивацията на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
3. Равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки ученик;
4. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование;
5. Хуманизъм и толерантност.

(2) Етичният кодекс на училищната общност е приет от представители на педагогическия съвет, общественния съвет и на ученическото самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

- (3) Етичният кодекс е поставен на видно място в училищната сграда – на информационното табло пред учителската стая.
- (4) Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

Раздел II

ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Чл. 2. Членовете на УО – педагогически специалисти, ученици, родители, непедagogически персонал са партньори с конкретни права и отговорности.

- (1) Учениците, поради специфичните си възрастови характеристики, подлежат на закрила, подкрепа и подпомагане, без това да нарушава принципа на равнопоставеността.

Чл. 3. Всеки член на УО действа съгласно своята професионална и личностна подготовка в рамките на своите компетенции, като всички заедно се стремят да постигнат изграждането на модерно и демократично училище.

Чл. 4. Взаимоотношенията между членовете на УО се градят на основата на доверието, почтеността, уважението към личността и зачитането на личното достойнство и свобода.

4.1. Педагогически специалисти и служители в училището

Чл. 5. Педагогическият специалист трябва да бъде професионално подготвен, добросъвестен, добронамерен и почтен.

- (1) Педагогическият специалист непрекъснато повишава своята квалификация и поддържа съвременно ниво на знания, умения и компетентности, за да гарантира правото на учениците на качествено образование. Той има право на професионална независимост и лична свобода, както и на подкрепа от страна на колегите си и ръководството на образователната институция. Положителните резултати в професията са възможни благодарение на ефективната екипна работа и пълноценното взаимодействие между всички участници в УО.

- (2) Педагогическият специалист информира и обсъжда с родителите образователните практики, които прилага. Обосновава и аргументира своите позиции и решения пред учениците и техните родители. Всяко семейство трябва да бъде подкрепено при развитието и изявата на пълния потенциал на децата си.

- (3) Педагогическият специалист създава ясни правила при осъществяване на педагогическата дейност, които са еднакви за всички учащи. Съблюдава за тяхното изпълнение и сам не ги нарушава.

- (4) Педагогическият специалист се отнася с уважение и разбиране към всички ученици и техните родители, без разлика във възраст, етнос, пол, раса, вероизповедание и други културни различия.

- (5) Педагогическият специалист е длъжен да оказва съдействие, както при решаването на познавателни проблеми, така и при проблеми, свързани с взаимоотношенията между учениците.

- (6) Подкрепата и закрилата не се превръщат в протекция. Недопустимо е да се ограничава свободното и открито изразяване на мнение и отстояването на собствена позиция, освен когато се засяга личното достойнство на другите. Педагогическият

специалист е гарант за равнопоставеността на учениците по време на учебните часове и в училището като цяло.

(7) Педагогическият специалист е безпристрастен. Толерирането на ученици извън зачитането на образователните им постижения е недопустимо.

(8) Изпитванията и оценяването на учениците не е санкция, а начин учениците да получат конструктивна обратна връзка за своите знания и подготовка.

- ✓ Оценяват се знанията, а не поведението.
- ✓ Недопустимо е да се правят квалификации по отношение на личността, оценяват се само конкретните действия.
- ✓ Постиженията на учениците не се сравняват публично – всеки ученик получава оценка за своя собствен напредък.

(9) Педагогическият специалист общува с учениците учтиво, не допуска емоциите да повлияят на добрия тон, не позволява да бъде предизвикан или провокиран.

(10) Педагогическият специалист утвърждава своя авторитет с професионализъм и компетентност, като:

- Не допуска публично обсъждане на професионалните и личностните качества на колегите си.
- Проявява уважение към личния живот на учениците и техните семейства.
- Като публична личност педагогическият специалист съблюдава обществено приетите правила на поведение при всички изяви в публичното пространство.

(11) Учителят се явява в училище във вид и с облекло, съответстващо на добрите нрави и на позицията му на учител.

(12) Учителят не допуска налагането на идеологически и религиозни доктрини на учениците; осъществяването на политическа и партийна дейност; извършване на пропаганда, популяризиране или подстрекаване по какъвто и да е начин, пряко или косвено, на идеи и възгледи, свързани с нетрадиционна сексуална ориентация и/или определяне на полова идентичност, различна от биологичната; както и дискриминация на основата на пол, народност, етническа принадлежност, религия и др. (съгл. чл. 11 ал. 2 от ЗПУО)

(13) Служителите (непедагогически персонал) изпълняват своите задължения, като спазват разпоредбите на настоящия кодекс, поддържат добър тон на общуване с другите членове на училищната общност

4.2. Ученици

Чл. 6. В поведението си учениците се ръководят от максимата: „Никога не постъпвай с другите така, както не искаш те да постъпват с теб“.

Чл. 7. Ученикът защитава своята позиция свободно, но без да накърнява свободата и достойнството на другите. Проявява толерантност към мненията и позициите на своите съученици.

Чл. 8. Ученикът проявява уважение към личността на всеки участник в УО: изслушва внимателно, излага аргументи, не изразява несъгласието си чрез лични обиди и квалификации, не проявява неуважение по никакъв повод и по отношение на който и да е представител на УО.

Чл. 9. В своята дейност ученикът се стреми да не нарушава личното пространство на другите. Не участва в обсъждането на личностните качества на съученици и

педагогически специалисти. Недопустимо е разпространяването на поверителна информация за тях в публичното пространство.

Чл. 10. Ученикът съдейства на педагогическите специалисти при изпълнение на техните професионална задължения като:

- се подготвя и участва активно в учебните часове;
- се стреми към усъвършенстване на знанията и личностното си развитие;
- оказва помощ във всички случаи, когато някой има нужда и е по неговите сили и възможности да помогне.

Чл. 11. Ученикът се явява в училище във вид и с облекло, съответстващо на добрите нрави и на позицията му на ученик. Държи се учтиво и спазва утвърдените правила относно взаимоотношенията в УО.

4.3. Родители

Чл. 12. Родителите са равностойни партньори на своите деца и работещите с тях педагогически специалисти.

Чл. 13. Родителите имат задължението да познават постиженията и проблемите на децата си, да им оказват необходимата помощ и подкрепа за тяхното разрешаване.

Чл. 14. Родителите редовно се информират за развитието на своите деца в училищната общност, участват в обсъждането и утвърждаването на образователните практики, предлагани от педагогическите специалисти.

Чл. 15. Родителите дължат уважение към труда и личността на педагогическите специалисти. Недопустимо е обсъждането на личностни и/или професионални качества на педагогически специалисти в присъствието на децата. Недопустимо е разпространението на поверителна информация за педагогически специалисти, други родители, ученици.

Чл. 16. Според възможностите и разбиранията си родителите подпомагат УО в осъществяването на училищната политика. Подкрепят децата си и им служат за пример. Не допускат действия, с които могат да уронят имиджа и авторитета на училището.

(1) Родителите имат следните права, свързани с етиката в отношенията с работещите в УО:

1. периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в училището и за приобщаването им към общността;
2. да се срещат с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни;
3. да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на ученика;
5. да получават информация, подкрепа и консултиране в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;
6. да избират и да бъдат избирани в обществения съвет на училището;

7. да изразяват мнение и да правят предложения за развитие на училището.

Чл. 17. (1) Родителите имат следните задължения, свързани с етичните правила в училището:

1. да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно училището в случаите на отсъствие на ученика;

3. редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;

4. да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на ученика;

5. да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;

6. да участват в родителските срещи;

Раздел III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 18. Педагогическата практика да се основава на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 19. Да се разбира и уважава уникалността на всяко дете.

Чл. 20. Да се има предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 21. Да се създава безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 22. Да се подкрепя правото на детето за свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 23. Да се работи винаги в най-добрия интерес на детето.

Чл. 24. Да се осигуряват на децата с увреждания и СОП равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 25. Да не се участва в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл. 26. Да не се участва в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, полова идентичност, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 27. Много добре да се познават и спазват законите и процедурите, защитаващи детето от насилие. Да се познават симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване.

Чл. 28. При съмнение за малтретиране веднага да се уведомяват органите за закрила на детето и се проследява дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 29. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, следва да му се окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 30. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, незабавно се информират органите по закрила на детето.

Раздел IV

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 31. Първостепенна отговорност на работещите в училище е да подпомагат семейството при обучението и възпитанието на децата.

Чл. 32. Да зачитат достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 33. Да уважава ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 34. Да информират семейството за всички решения, отнасящи се до детето, и когато е подходящо, да го включва във вземането на такива решения.

Чл. 35. Да зачитат правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето, за оказаната му обща и допълнителна подкрепа.

Чл. 36. Да информират родителите за работата по проекти, включващи техните деца и да се стремят да им дават възможност да упражняват правото си да откажат участието, без да изпитват чувство за вина.

Чл. 37. Да не използват отношенията със семейството за лично облагодетелстване. Да не влизат в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 38. Да осигуряват конфиденциалност на информация и да зачитат правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 39. Да се ангажират с разработването на правила за опазване поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 40. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, да работят открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогнат всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържат от вземане страна в конфликта.

Раздел V

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 41.(1) В отношенията с колегите си служителят проявява уважение и коректност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

(2) Служителят уважава мнението на колегите си и се съобразява с правото им на личен живот.

Чл. 42. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те търсят съдействието на непосредствения ръководител.

Чл. 43. Със своето лично поведение и чувство за отговорност, служителят трябва да дава пример на другите служители.

Чл. 44. Да изгражда и поддържа отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 45. Да обменя информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 46. Да работи за утвърждаване собствения и на колегите си авторитет, като се въздържа от действия, които биха уронили престижа на професията, и да проявява нетърпимост към подобни действия.

Раздел VI

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 47. (1) При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, служителят следва своевременно да уведоми своя ръководител.

(2) При възникнал конфликт на интереси, се предприемат необходимите мерки за изясняване на въпроса с помощта на етичната комисия в училището.

Чл. 48. (1) Служителят не може да използва служебното си положение за осъществяване на свои лични или на семейството си интереси.

(2) Служителите, напуснали училището, не трябва да злоупотребяват с информацията, която им е станала известна във връзка с длъжността, която са заемали, или с функциите, които са изпълнявали.

Чл. 49. Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване.

Раздел VII

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 50. За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси в училището се създава Комисия по етика.

1. Комисията се избира след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

2. Членовете се избират от Педагогическия съвет.

3. Комисията по етика отчита дейността си на годишния Педагогически съвет.

Чл. 51. Комисията по етика разглежда подадените жалби, свързани със спазването на този кодекс, а при необходимост се самосезира.

Чл. 52. Всеки заинтересован член може да внесе жалба до Комисията по етика, която се завежда във входящ дневник.

Чл. 53. Комисията по етика разглежда постъпилите жалби в най-кратък срок от постъпването им и се произнася с мотивирано становище, въз основа на което Директорът взема решение.

Раздел VIII ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 54. При постъпване на работа всеки член на УО е длъжен да се запознае с настоящия Етичен кодекс.

Етичният кодекс е създаден на основание чл.175, ал.1, 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Този кодекс има за цел да установи общи, валидни за всички участници в училищната общност (УО) и доброволно поети от тях морални ангажменти, за да стане училището по-добро място за живот и учене.

Същият е актуализиран от Педагогическия съвет с Протокол № 15 от 13.09.2024 г. /съгласно чл. 263, ал. 1, т. 14 от ЗПУО./

С настоящия Етичен кодекс са запознати всички членове на училищната общност на СУ „П. Р. Славейков“.